

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת יתרו

• תורת הרה"ק מלענטשנא •

וישמע יתרו כהן מדין חותן משה וגו'. (יה

א)

האיך זכה יתרו לשמוע בקול ה' ולחסות בכנפיו ולשמוע בקול עבדיו הצדיקים, רק ע"י יסורים וגדול פחיתות ושיפלות עצמו, ומעלת הצדיקים [שזכה לשמוע. ומפני כן כתיב כאן "וישמע" שזכה להתגייר וליכנס תחת כנפי השכינה, על ידי בחינת "כהן מדין", שהוא פחיתת עצמו. ו"חותן משה" כמה גדולה ויקרה מעלת הצדיקים, ותכלית עבודה לה' הוא על ידי הצדיקים, והיה מתבונן במעשה עבודת הצדיקים והישראלים על ידי זה נכנס תחת כנפי השכינה.

עמוד לב

• חלקת יהושע •

וישמע יתרו. (יה א)

ברש"י מה שמועה וכו'. לרמוז שיתרו אחר שהשיג הכל זוכה למדרגות, לא הרגיש שראוי לתורה, כי אם בתוך כלל ישראל. – וזה 'מה' לרמוז על שפלות, 'שמועה שמע וכו', שאחר שכל ישראל שמעו גם כן הלך לשמוע וכו'.

דף כו:

• דברי בינה •

עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים. (יה

א)

הנה עבודת יתרו היה, כמו שכתוב "עתה ידעתי כי גדול – כבוד – ה' מכל האלקים", ודרשו [חו"ל] שלא הניח יתרו עבודה זרה שלא עבדה. **והענין הוא:** כי כה עבודתו של יתרו היה, שבוה הכח והתאוה ממש שעבד בה עבודה זרה מתחילה – בזה הדבר בעצמו עבד בה השם יתברך אחר כך, והעלה כל התאות רעות שבעולם לתכלית הטוב. וזה שאמר "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים", היינו, מכל הכוחות שעבד בהם אלקים אחרים – בזה עצמו היה מגדל אחר כך את כבודו יתברך.

פרשת פנחס עמי ריא

• ויאמר משה - לברטוב •

ויעמוד העם על משה. (יה יג)

הרמז בזה, שיש להעם בחינת עמידה, על ידי משה, שהוא צדיק הדור.

עמוד קי

• ישועות אברהם •

וישמע משה לקול חותנו ויעש כל אשר

אמר. (יה כד)

מן תיבת 'לקול' עד לכסוף מיותר, וגם יש

מצרפין משמים כל המעשים של כל היום
שיהיה מתוקן.

מאמרים עמי' כב

• היהודי הקדוש •

והייתם לי סגולה. (יט ד)

שאהבת השם יתברך לישראל בלא טעם,

כמו סגולה - שאינו על פי

הרפואה והשכל. (פרי צדיק שבועות)

עמוד נב

• דבדי בינה •

וירד משה מן ההר אל העם. (יט יד)

שמעתי בשם רבינו הקדוש מה"ר יחזקאל

ז"ל מקאזמיר, שאמר להרה"ק

מה"ר שלמה הכהן ז"ל מראדאמסק שבא

אליו על חג השבועות, וקרא לו ואמר אליו

כתיב "וירד משה מן ההר אל העם", פירש

רש"י ז"ל 'מלמד שלא היה פונה לעסקיו

כלל. ושאל, וכי איזה עסקים היו לו למושה

רבינו עליו השלום. אך הכוונה הוא שפנה

עצמו מכל עסקיו, ולא חש להעבדות שלו

כלל לראות איך הוא בעצמו עומד, רק מן

ההר אל העם' לטובת ישראל בלבד ולא חש

על עצמו כלל.

פרשת אמור עמי' קנב

• ארון עדות •

אשר הוצאתיך מארץ מצרים. (כ ב)

ולא אמר 'אשר לקחתך מארץ מצרים',

לפי שלקחה היא בפעם אחת, והוצאה

היא במתינות מעט מעט. והנה באמת היה

יכול הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל

ממצרים ברגע אחד, אלא שלא עשה כן

לטובת ישראל.

לדקדק מדוע לא הומלך משה רבינו בשכינה
כמו שיעצו יתרו, כי לא מצינו
שנמלך בשכינה.

אך הפירוש הוא כי 'קול' מרמו לרוח

הקודש, (כמו שאמרו ז"ל [מגילה יד.] "כל

אשר תאמר לך שרה שמע בקולה"). וזה

כאשר שמע משה רבינו דברי הוֹתֵנּוּ, והיה

בעיניו כאילו נאמרה הדברים שלו ברוח

הקודש, ובעבור זה "ויעש ככל אשר אמר"

מיד, ולא היה צריך לו עוד להמלך בשכינה,

כי באם לא ח"ו נכון הדבר בעיני השם

יתברך אזי לא אמר יתרו זה הדבר. ובזה

למוד לדורות, שיהיה להם אמונת חכמים

בדבריהם גם כן, שידעו ויאמינו כשיצא

דבר מפי צדיק הוא לקיים כדבר אומנם,

כיון שיצא מפיו על בטח כן רצון השם

יתברך.

עמוד סט

• חלקת יהושע •

ומשה עלה אל האלוקים. (יט ג)

ודרשו [שבת פז.] כל עליותיו היו בהשכמה.

מרומו כגמרא, 'כל עליותיו היו בהשכמה'

- שעלית ומדרגת איש ישראל

הכל בראשית [וכו.], וכמו שכתבו בספרים

על הפסוק [קהלת ב יד] "החכם עיניו בראשו"

שצריך להסתכל על ראשית היום וראשית

השבוע וראש חודש שיהיה בקבלת עול

תורה ויראת שמים, וכו', כמו שכתב א"ז

זצללה"ה **מאוסטרובא** בעמ"ח **ספר יתולדות**

אדם, מה שנתקן ללמוד ליל שבועות מלוקט

מהתורה ראשית הסדרה והסוף, אם מקבל

עליו יראת שמים בראשית וכסוף היום אז

אכירות גלותינו המר, שאנו מוכרחים להמתין עד עת קץ, וד"ל.

עמוד קכב

• היהודי הקדוש •

אנכי ה' אלוּקִי. (כ ב)

שאל היהודי הקדוש זצ"ל את הרבי ר' בונם זצ"ל, איזה פסוק יסודו ענה מן

"שאו מרום עיניכם" וישעיה מ כת, השיב מזה יכולין כל האומות ליקח, ויהודי צריך להיות עיקר התקרבותו מ"אנכי" והיו"ד דברות מיוחדים לישראל. (שפתי צדיק ד"ה בראשית)

עמוד נד

במשל מי שנסתבך לו בגד משי יקר בין הקוצים, אם יבוא לנתקו משם במהירות, יקרענו. לכן מוכרח הוא להסיר את הקוצים במתינות מעט מעט, למען יצא הבגד שלם. כן הקדוש ברוך הוא, לא רצה להוציא את ישראל עד ששיבר והסיר מהם תחלה כל הקליפות מעט מעט בעשר מכות דצ"ק עד"ש באח"ב, ועל ידי זה יצאו שלמים ונקיים.

וזו שאומר כאן 'אשר הוצאתיך' דייקא, להזכירם את חיבתו, שהם עליהם והוציאם מעט מעט. וזאת היא גם כן סבת

אמונת צדיקים

וְגַם כִּי יִאֱמִינוּ יְעֻזְלָם. (יט ט)

לשון מרן בעל חלקת יהושע זצ"ל, בהסכמה לספר מעשה נחמיה:

"והחי יתן אל לבו, להאמין במדריגות רוח הקודש אשר היה שורה על הקדושים אשר בארץ המה, ואשר שנתקדש שם שמים על ידי הצדיקים הקודמים, ובא חבקוק והעמידן על אחת, וכדרשת חז"ל: כל המאמין ברועה ישראל כאילו מאמין בהקב"ה, וכאשר מופיע לאור ספרי צדיקים נתחזק בזה אמונת ה' ואמונת צדיקים. וכידוע אמונה לשון המשכה, נשפע עי"ז ממקור הברכות ברו"ג..."

על ידי אמונת צדיקים אפשר לפעול מה שאי אפשר בטבעו בשום אופן, ואפילו להגיע למדרגות רמות עד השמים. וסיפר לי ר' מאיר גולדברג

ע"ה, מחסידי הרה"ק רבי שמעון מסקרענביץ זצוקלה"ה, שהיה ראש הקהל שם, וחסיד מקורב אליו, שפעם אחת נסע ברכבת ופגש יהודי אשכנזי הנקרא "דייטשעל", ושאל אותו מהיכן הוא, והשיב מעיר סקרענביץ. שאלו אם מכיר את הרה"ק משם. השיבו וודאי. והתחיל היהודי האשכנזי הנ"ל לספר לו ניסים ונפלאות מה שהיה לו עם הרבי הק' הנ"ל. וכשחזר ר"מ ע"ה לעירו, העיז ושאל את רבו מדוע הרבי מראה כ"כ הרבה מופתים לאנשים זרים שאינם מאנ"ש, כמו זה הדייטשל, ולנו אין מראה כך. השיבו הרה"ק: משום שהוא מאמין ורוצה לראות על כן רואה. (מבשר טוב ישועות אברהם עמ' עד)

זוה שכתוב בקבלת התורה 'וגם כן יאמינו לעולם' (שמות יט ט) כי רק על ידי דביקות ואמונת הצדיקים, באים לכה בקבלת התורה הקדושה. (מרן הרה"ק מפאראצווא, פ"ר לך לך)

אמר הרה"ק רבי דוד משה מצורטקוב זצוקלה"ה: שעל כן קבל עליו עול האדמורו"ת, כדי שיאמינו בו, ועי"ז לא תאבד האמונה מישראל, שישאר להם זה הכח לעת"ל לימות המשיח. (מבשר טוב, שם, עמ' עט)

"אכתוב מה ששמעתי מפה כבוד הגאב"ד דטשעביץ זצוקלה"ה, שאא"ז הרה"ק [מביאלא], היה פעם אחת עם אביו [הרה"ק משידלובצא] בצאנו, ופגשו בגאב"ד מרימלוב ז"ל, והתלונן לפני זקני ז"ע ועכ"י על מה שהרה"ק מצאנו זצ"ל מדבר עמו בדברי תורה, ולא בדברי חסידות כמו עמו. והשיבו: מה אתה סח ומהרהר אחר צדיק הדור, אם הוא מדבר עמך בדברי תורה סימן שזהו התיקון לשורש נשמתך. והניח דעתו ז"ל". (הקדמה אדמו"ר שליט"א לרבותינו מאורי הגולה, נו)

"אמרו חז"ל (במכילתא) על הפסוק 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, למלמד שכל המאמין ברועה ישראל, כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם". והמשילו אמונת צדיקים לאמונת השם יתברך, שכמו שבאמונת השם יתברך צריכין להאמין אמונה פשוטה בלי שום חכמה והירהור על דרכיו יתברך חלילה, מפני מה "צדיק ורע לו כו", או איזה הירהור אחר[נוכי] - כמו כן אנו צריכין להאמין בהצדיקים אמונה פשוטה, שלא להחכים כלל על דביהם". {תולדות אדם, שלח}

פתגמין קדישין

גַּר הַיְיִתִּי בְּאַרְץ נְכָרִיָּה - למרות היותו בבית חותנו, הדגיש שהוא 'גר בארץ נכריה', כי מקומו אינו אלא עם כלל ישראל במצרים.

מאוצרו של הרה"ק חיים שלום פרוש ז"ל

רבי יהושע מאוסטרובא, תולדות אדם

מרחוק", כי מי שאין יכול להשקיש היראה בקרבו, הוא סימן שהוא עדיין מרחוק. כי מי שיש לו יראת ה' תהורה, אז היראה מצאה קן בלבו, ובטל לרצון הבורא יתברך שמו, ושוב יכול להנהיג בה מנהג דרך ארץ. וזה מה שכתוב 'ירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', היינו ממה שנעו, היה סימן שעדיין 'זיעמדו מרחוק'. כי מפני שהיו עדיין מרחוק, לזאת לא היה יכולין להשקיע היראה בתוכם, עד כאן דברי פי חכם הן.
לחג השבועות עמי שמו

• מבשר טוב •

ועובדא ידענא בבתי של הגה"ק בעל **דברי חיים מצאנז** זצלה"ה, הלא היא הרבנית מהורנסטייפל ע"ה, שהגיעה אל אביה מארץ רוסיה הרחוקה, ובימים ההם ארץ מרחקים כמו רוסיה היה כמו להגיע מעולם אחר, בהעדר קשורי וחיבורי הטלפון והתחבורה הנגישה כבימינו. ושאלה אביה הקדוש מצאנז לשלום אחינו בני ישראל שבארץ רוסיה, ונאנחה הרבנית הק' ואמרה: 'אוי מאמע, הם שם במצור ובמצוק יותר גרוע מגלות מצרים...'

וכששמע הרבני חיים זאת, אמר על אתרו: זה לא יתכן, כי גלות מצרים היתה עדיין לפני מתן תורה, ומאחר שנתנה תורה לישראל, לא שייך עוד קושי כמו גלות מצרים, שהרי יכולים ישראל להתחזק עם התורה הקדושה.

תורת ה' תמימה עמי רנג

• מבשר טוב •

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. (כ ב)
וכבר הקשו הקדמונים, למה לא אמר 'אשר בראתי שמים וארץ' שקדמו ליציאת מצרים, והבריאה היא יסוד כל העולם.

אך בהאמור הוא מבואר להפליא, כי בריאת שמים וארץ לא מחייבת את האדם כל כך, כאשר אין זה דבר אישי הנעשה בפרטות עם כל יהיד, אלא בריאה כללית שנעשה מציאות העולם, ואין מספיק דבר זה בכדי להחזיר חיוב אל האדם לשעבד את נפשו לתורה ומצוותיה. – אבל זאת אומר הבורא ברוך הוא לכל אחד ואחד מישראל בפרטות: "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך" – אותך עצמך ממש – מארץ מצרים". בשנה זו עתה, כאשר נגלה עלינו ועל נפשותינו מלך מלכי המלכים בליל פסח הנורא, וגאלנו וגאל את נפשותנו מעבדות לחירות, מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב, ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאולה, ומכל מיצרי הנפש ומעיקיה, כידוע שעל כך רומז ענין "מצרים" מלשון מיצרים. וזה הציווי מהדהד וצועק באזני האיש המבין, באשר מחויב הוא לשמור על זו היציאה והחירות, שלא לשוב לכסלה עוד כמובן.

כח תשובת ישראל פ"ז

• תולדות אדם •

וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק. (כ טו)
אמר הרה"ק מו"ה יחזקאל זצ"ל מקאזמיר על פסוק 'וירא העם וינועו ויעמדו

